

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto
in velja po pošti za celo leto
4 K, za pol leta 2 K. Posamezne
številke po 10 vin. Na naročbe
brez denarja se ne oziramo.
Uredništvo in upravnništvo je v
Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati
se računajo za celo stran 36 K,
za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani
18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$
strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri
večkratni objavi primeren po-
pust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Jugoslovanski klub?

Češki poslanci narodnih strank so si že zagotovili, da ustanove na Dunaju velik češki narodni klub, ki bo nastopal v vseh narodnih vprašanjih edino. Tudi Nemci so se hoteli združiti. A klerikalci so mednje položili nevaren klin. Tekom volilne borbe so si s takozvano stranko prostih vsenemcev izpogodili, da le-ta ne vstopi v bodoči nemški napredni klub, če bi prišel vanj med drugimi eden najbolj odločnih bojnikov proti klerikalizmu baron Hock na Dunaju, pred katerim se trese krščansko-socijalna stranka. Že danes je vsled tega ves nemški klub v nevarnosti in vse se Nemcem smeji, ker so tako otročji in strankarski, da narodnim interesom ne znajo podrediti manj važnih interesov.

Žalibog smo Slovenci na podobni poti.

Prav lahko bi se vsi Slovenci, Srbi in Hrvati združili v krepak jugoslovanski klub. Treba bi bilo le dogovora, v katerih točkah bi imeli poslanci nastopiti skupno, v katerih bi jih tedaj vezala klubova disciplina in v katerih bi imela vsaka skupina prosto roko. Treba bi seveda tudi bilo, da se od predsedstva izključi osebo enega Šusteršiča, ki za predsedniško mesto zaradi znane žlindra-afere, radi zveze z Nemci, radi surovosti in prenapetega strankarstva ni sposoben. Predsednikom bi se imelo voliti kakega obmejnega Slovence, ki na našem strankarskem boju ni toliko udeležen. Po sličnih dogovorih bi se združili v klubu tudi vsi Dalmatinci, čeravno jih ločijo velika politična nasprotstva.

Vidi se pa že danes, da zastonj računamo Slovenci, da se bodo klerikalci postavili na vseslovensko in jugoslovansko stališče. Dr. Šusteršiču pač diši, da bi se pod njega predsedstvom zbralo kar možno veliko glasov, a nekatere osebe so mu trn v peti. Pred vsem mu ni po godu oseba ljubljanskega poslanca Hribarja.

Z Ivanom Hribarjem pride v državni zbor ena najboljših slovenskih moči. Mož je energičen, delaven in politično sposoben. Taki ljudje pa so častihlep-nemu Šusteršiču napoti, kajti boji se, da bi delav-nost Hribarjeva postavila njega v senco in mu one-mogočila hoditi na Dunaju po skritih in sumljivih potih. Prav tako pa mu tudi ostali slovenski napred-njaki niso pogodi. Rad bi jih osamil, da bi težje delali in ne prinesli toliko uspehov domov. Šusteršiču je le na tem, da škoduje nasprotni stranki, naj tudi pri tem trpi slovensko ljudstvo.

Z velikim zanimanjem pričakuje slovenska javnost dogodkov prihodnjih tednov. Dolžnost obmejnih Slovencev bi bila, da krepko povdarijo zahtevo po skupnem klubu in da posredujejo, da se Šusteršičeva blazna strast nekoliko ukroti. Brez ozirov mora oseba nazaj, da more celokupna narodna stvar naprej.

Politične vesti.

Nemško-klerikalna zveza. Šest let so se po Domoljubu in „Slovenu“ klerikalci delali, kako da so navdušeni Slovenci. Psovali in zabavljali so nad Nemci. Že ob zadnjem deželnozborskem zasedanju se je prvič pojavila klerikalno-nemška zveza, ko sta Šusteršič in nemškutar Žvegelj (znan po zamotanih doživljajih v Egiptu) hotela siloma uveljaviti neki za Nemce in klerikalce ugoden načrt volilne reforme. Sedaj pa je stopila zveza Nemcev s klerikalci očitno na dan. Lepo je bilo videti nemške protestante skupaj voliti s kanoniki in škofom. Smrtni sovražnik Slovencev in protestant dr. Eger in ljubljanski katoliški škof sta vodila volilno borbo združena proti ljubljanskemu županu Ivanu Hribarju. Ta zveza pa ni obstala le za te volitve. Odslej bodo klerikalni izdajalci redno pri vo-

litvah v Ljubljani nastopali z Nemci, Nemce bodo sploh podpirali in tako pomagati vzdrževali kranjsko Nemštvo.

Neznačajneži. Znano je, da večina posvetnih veljakov klerikalne stranke izhaja iz vrst neznajnih ljudi, ki so bili poprej hudi naprednjaki, potem pa jih je polno korito privabilo v klerikalni tabor. Zadnje volitve so prinesle plačilo dvema novima izdajalcema: eden se piše dr. Janko Hočev ar v Krškem, drugi pa dr. Ivan Benkovič v Brežicah. Oba sta si kot advokata zaželela po mandatih, dala slovo svoji časti in poštenju, podpisala klerikalni program ter bila po ukazu duhovščine izvoljena od slovenskih nezavednih kmetov. Gotovo je ni na svetu večje lopovščine, kot je taka politična kupčija. Kakor gobavih in garjevih bi se imeli Slovenci izogibati takih prikazni. Dr. Benkovič je po vzoru klerikalne stranke v Ljubljani tudi sklenil zvezo z Nemci, pravzaprav Nemškutarji na Spodnjem Štajerskem. Obljubil je Nemcem, da se nemška zasebna šola v Hrastniku prevzame na javne ramena, obljubil je Nemcem tudi okrajni zastop brežiški, to pa vse, da so mu Nemci dali pri ožji volitvi svoje glasove. Zato so pa Nemci, ko je bila ta oseba izvoljena, napravili zmagoslavnost in razsvetlili okna s transparenti: „Heil Dr. Benkovič.“

Spor med Hrvati in Ogri. Kakor smo že opetovano poročali, so se pod pritiskom skupne nevarnosti pred Nemci zvezali Hrvati in Srbi z Madjari. Drug drugemu so obljubili, da se podpirajo. Hrvatje so brž spravili v svojem državnem zboru „saboru“ v Zagrebu

pod streho važne zakone, ki naj bi onemogočili, da se na Hrvaškem tepta svoboda in vlada tako, kakor je vladal zloglasni Khuen-Hedervari. Žal da je v tem delu, ki je bilo le ojačenje za bodoči boj, ovirala stranka kričačev „čista stranka prava.“ Ko je ogrska vlada skupnemu državnemu zboru v Budimpešti predložila načrt železničarske službene pragmatike, je v njej določila, da je notranji službeni jezik povsod le madjarščina. S tem je seveda rečeno tudi, da morajo biti vsaj uradniki večji tega jezika. Hrvati pa ne znajo madjarski. Odločba pa je tudi v protislovju s temeljno postavo, ki urejuje razmere nad Ogrsko in Hrvatsko z „nagodbo,“ ki veli, da je na hrvatskih tleh le hrvatski jezik službeni jezik v državnih uradih. Sedaj se Madjari izgovarjajo, da državne železnice niso državna javna podjetja, ampak zasebna podjetja ogrske države na Hrvatskem in tedaj zanje ne velja postava o državnih uradih. Ta izgovor je prav smešen. Hrvatji so izjavili, da za las ne odnehajo, prav tako Madjari. Med narodom na Hrvatskem vre. Ogri hočejo razpustiti „sabor“ in hrvatska vlada odstopi. A Hrvati, ki so v tem vprašanju složni, se bodo znali postaviti v bran. Najprej se bodo bojevali proti novemu predlogu v skupnem državnem zboru v Budimpešti.

Domače vesti.

Zmage župana ljubljanskega Ivana Hribarja se je iz srca radovala vsa poštena Notranjska. Zavedamo se, da je zmagal mož, ki bo vselej skušal zasto-

Listek.

Spomini iz ložke doline.

Spisal A—1.

(Konec.)

Mogočni Snežnik se je ravno razgrinjal iz jutranjih megel in pokazal sedaj ta, sedaj oni rob okolici, ki se je lepotečila z zlatimi prameni jutranjega solnca. Vesel kot nikdar pil sem ta božji čar in srkal okrepčujoči balzam jutranjega zraka vase, ki se je poigraval v rahli sapici s škrjancem, katerega pesem je donela visoko izpod neba daleč tja v gore. Res lepo jesensko jutro je bilo. In kot nalašč priklopila se je temu krasnemu prizoru še lična vasica Pudob. Spredej vodica, nad vodico most, poleg mostu cerkvica, za cerkvico mogočna lipa in za vsem tem pa snažna vas, skoraj bi rekel praznična vas. Lepe hiše se vrste vse ob glavni cesti in najlepše, kar daje vasici praznično lice, je, ker ima gospodarska poslopja in gnojnice vse zadaj skrite pred mimoidočimi. Konec vasi je tudi bolnišnica, katero so sezidali občani za slučaj kake epidemične bolezni. Te se prebivalci jako boje od časa, ko je po dolini razsajala kruta kolera, katero so zanesli vojaki 10. lovskega bataljona l. 1866. Danes sta v poslopu nast-

njena dva ljudska razreda za silo, ker manjka prostora v Starem trgu.

Pot konec vasi se cepi na Kozarišče in Igovas. Ker sem si namenil ogledati grad Snežnik, krenem jo proti Kozariščam. Takoj za vasjo na vznožju pogorja leži grajščina „Šneperg“. Gospodar grajščine je knez Schönburg-Waldenburg. Ta jo je kupil kot podrtino od prejšnjega posestnika Lichtenberg-Mordaksa, jo dal pozidati, a ji ohranil vendar še staro lice. Gospodar je nemškega pokolenja in podanik nemške države, vendar je jako priljubljen in prijazen, vsled česar ga vse ljudstvo spoštuje. Prej je bila v gradu nastanjena sodnija in davkarija. Pri prvi je služil, kot opisuje dr. Vošnjak v svoji knjigi „Spomini“, Prešernov prijatelj Endlicher. Pred grofom Lichtenberg-Mordaks-om imel je grajščino knez Franc Ferdinand Auersperg, pred njim pa Lamberški gospodje. Ti so živeli tu od konca 15. pa do začetka 17. stoletja. Prvi posestniki pa so bili šneperski gospodje.

K grajščini pripada tudi mnogo gozda, katerega oskrbuje 14 uradnikov in mnogo logarjev. Glavni zastopnik gospodarja pa je g. Schollmayer-Lichtenberg, blag in podjeten mož. Da si kmet tako gospodo vedno gleda postrani, pridobil si je ta vendar s svojo dobrodušnostjo in prijaznostjo, katero izkazuje napram vsakemu vendar v dolini veliko spoštovanje in ljubezen.

pati celokupne slovenske interese. Postojna je bila vsa okrašena, goreli so kresovi in pokali topiči. Najljubše nam je to, da so se končno vendar enkrat razkrinkali Nemci in klerikalci, Ljubljana pa da je spet enkrat pokazala svoje narodno lice. Že delj časa nam je bila premlačna, zato pa smo zdaj z radostjo spoznali, da v našem slovenskem središču še živi narodna odločnost. Mi smo prav radi pripravljeni pomagati pri tem, da se končno že enkrat zagode nemškutarstvu brez usmiljenja. Opominjamo naše trgovce po deželi, naj se otresejo zvez z ljubljanskimi nemškimi tvrdkami ter si nabavljajo blago le pri Slovencih. Ravno trgovci po deželi drže to ljubljansko družbo po koncu, ker jo podpirajo kot odjemalci. To mora prenehati, če imamo količkaj narodne zavesti! Pa tudi to smo z žalostjo opazili, da ravno nekateri Notranjci s čudovito vnemo podpirajo vsenemške odvetnike v Ljubljani. S tem si kopljemo svoj lastni grob. Ljubljanskim volitvam naj bi sledili iz Notranjske odgovori, da bo odmevalo Nemcem po ušesih.

Odlikovan je po cesarju posestnik in opekarnar g. Karol Jelovšek na Vrhniku s priimkom „c. kr. dvorni založnik“. To odlikovanje dokazuje, da tudi naša obrt uživa zaupanje in ugled in da ne zaostaja za tujci.

Iz notarske službe. Za substituta odišlega notarja g. Gustava Omahen v Postojni je imenovan od c. k. dež. sodnije v Ljubljani notar dr. Alojzij Žnidarič v Ilir. Bistrici, ki bo od 31. maja 1907 dalje uradoval v prejšnji notarski pisarni v Postojni.

Odbor pevskega društva „Postojna“ izreka tem potom slavnemu ravnateljstvu „Notranjske posojilnice“ v Postojni najiskrenejšo zahvalo za velikodušni dar 50 K, katere je blagovolilo slovnoisto nakloniti društvu o priliki zaključka letnih računov in razdelitve daril. — Za odbor: F. Kutin ml., predsednik; H. Petrič, tajnik.

Lovsko društvo „Hubertus“ v Postojni priredi v nedeljo 2. junija t. l. pod Javornikom domačo zabavo z godbo povodom otvoritve lovske koč. Zbirališče pri „Kroni“. Odhod iz Postojne ob pol 1. uri popoldan. Povratek zvečer. Lovska koč se prepusti turistom v uporabo. Kogar ne straši ta pešizlet po lepi senčnati poti v 1 1/2 uri oddaljeni Javornik in je prijatelj svežega gozdnega zraka, se k udeležbi vabi.

Odbor.

P. n. člani pevskega društva „Postojna“ se tem potom najuljudneje vabijo v nedeljo dne 2. rožnika k otvoritvi koč lovskega društva „Hubertus“ pod Javornikom, kjer se vrši zabava z godbo in petjem. Odhod iz Postojne je ob pol 1. uri popoldne. Zbirališče pri „Kroni“. Ker bo naše društvo na željo društva „Hubertus“ sodelovalo v par točkah, se prosi polnoštevilne udeležbe.

Odbor.

„Košansko pevsko društvo“ priredi v r t n o v e s e l i c o dne 2. junija ob 4. uri popoldne na krasnem sadnem vrtu g. Jos. Kaluža v Dol. Košani. Vspored: 1. „Slovenac i Hrvat“, moški zbor. 2. F. S. Vilhar: „Tak si lepa“, mešani zbor. 3. Gustav Ipavec: „Savska“,

Grajščina peča se izključno z gozdarstvom. Prejšnje čase se je bavila tudi s konjerejo, a sedaj je to popolnoma opustila. Grajščina imela je pred kakimi 30 leti tudi svojo gozdarsko šolo, v kateri so se izobraževali mladeniči za gozdarje. Žal da je ta koristna naprava v tako kratkem času odmrla. Iz doline vodi cesta čez gozd, katero je sezidala grajščina sama, na Knežak. Po tej cesti hodijo hribolazci na Snežnik, ki ima krasen razgled proti Reki, Istri in Kranjski. Visok je 1797 metrov. Le škoda, da je železniška zveza na Rakeku tako nepriljučna, gotovo bi ta kranjski orjak privabil marsikakega prijatelja nase. Na Snežniku je imelo tudi nemško planinsko društvo pred časom svojo koč, ki pa je že vsa razpadla. Pri tej priliki opozarjam slov. planince, da jih zopet z zgradbo koč Nemci ne prehite.

Od grajščine krenil sem jo po poti na jug in prišel v vas Podgoro. Podgora je navadna kmetiška vas, a ima vendar tudi svojo zgodovino. Kakor sem zvedel od kmetov, kopal in raziskoval je tu l. 1887. gosp. Pečnik na bližnjem hribu Kuclju in prišel do prepričanja, da so bile tu kmetiške naselbine. V bližnji vasi Šmarati je našel tudi tedaj dva rimska groba in ostaline človeških ogrodi.

Od Podgore sem jo krenil na Babno polico. Neki hudomušnež svaril me je, da naj bom oprezen pred medvedi

in volkovi. V začetku sem mislil, da se mož norčuje, a ko mi nato resno zabiči, da se nahaja v domačih gozdovih mnogo te zverine, mi je bilo res nekako tesno pri srcu, ko sem drvil po rebri navzgor v samoto. Z opreznim očesom oziral sem se po samotni okolici in na veliko veselje zapazil po kaki polurni hoji lično vasico Babno polico. Ves iz nevarnosti povspešil sem tem bolj svoje korake in se globoko „oddahnil“, ko me je vrglo v vas. Vas je majhna, a prijazna. Cerkevica, ki stoji na strani vasi, je posvečana sv. Antonu puščavniku. Sem prihaja, kot mi je pravil vaški gostilničar, majhen in prijazen mož, vsako leto 17. januarja vse polno ljudi k službi božji. Pri tej priliki prinašajo tudi ljudje poleg svojih vročih molitev krače, klobase in šunke cerkvi v dar, katere po službi božji ljudstvo licitira. Stvar je precej starodavna, in vendar zanimiva. Tu sem se pa zatekajo tudi dekleta in fantje s kako tiho prošnjo v srcu priporočat sv. Antonu za ženine, oziroma neveste. Ker je stvar zame še vedno jako resna in pomembna, grajam vse opazke nevoščljivcev, ki trdijo, da se hodi mladi svet tu sem trkat ob lipo, ki stoji pred cerkvijo. No, če tudi nekateri te pohode zlorablajo za smeh in kratek čas, je sv. Anton vendar že marsikaki prikimal in uslišal vročo prošnjo nadebudne device, ki se je naveličala svojega samovanja. Tudi iz mojega srca prikipela je vroča želja po ženici,

moški zbor. 4. J. Laharnar: „Svarilo“, mešani zbor. 5. S. Gregorčič: „Domovini“, deklamacija. 6. F. S. Vilhar: „Na velebitu“, moški zbor. 7. Burka: „Kovačev študent“. 8. Šaljivi prizor: „Kmet in fotograf“. 9. Prosta zabava s šaljivo pošto, ognjemeti itd. Med odmori nastopa prvič društveni tamburaški zbor. Za izvrstno postrežbo bode skrbela znana gostilna gosp. Josipa Kaluža. Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo društvene zastave, se preplačila hvaležno sprejmo. Vstopnina 60 vin. V slučaju slabega vremena vrši se veselica 9. junija. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

K otvoritvi izposojevanja knjig v ljudski knjižnici v Postojni. Vsled energične akcije, ki se je začela letos za dobavo knjig v prid „Ljudske knjižnice“, posrečilo se je v to izvoljenemu odboru nabrati nekaj čez 200 knjig, ki so bile vse darovane. Darovali pa so jih sledeči gospodje in gospe, ki jim naj bodi na tem mestu izrečena najpristrčnejša zahvala: (noče biti imenovan), Anton Čepernič, c. kr. geometer, Milan Dolenc, c. kr. sodni adjunkt, Fran Gerstenmayer, c. kr. finančni tajnik, Ferdinand Gaspari, c. kr. višji živinozdravnik (čez 50 knjig), dr. Julijan Kotzmuth, c. kr. okr. zdravnik, Franc Jurca, industrijalec in veletrgovec, Jernej Kogej, trgovec, Fran Kuttin, trgovec in hišni posestnik, Ivan Lavrič, c. kr. davčni oficijal (sedaj v Logatcu), Anton Mladič, c. kr. sodni adjunkt, dr. Franc Pikl, advokat, Gregor Pikl, župan in trgovec (čez

za katero sem se na tem kraju prav pristrčno priporočil. Mogoče me sv. Anton usliši.

Spodbujen od sladkega upa, da se mi vendar enkrat ta želja izpolni, hodil sem polovico lažje iz vasi po poti dalje do Babnega polja.

Vas Babino polje leži nekako v kotu, ki je samo na jugu deloma odprt. Tukaj za vasjo stoji steber, ki meji Kranjsko od Hrvaške. Babnjepoljci bili so dolgo časa brez šole in duhovna, vsled tega so stali tudi na precej nizki stopinji izobrazbe. Dandanes pa imajo svojo šolo in tudi svojega duhovna, vsled česar so se razmere do danes dokaj izpremenile. Poleti se pečajo ljudje s poljedelstvom in živinorejo, pozimi pa hodijo moški ponajveč na Hrvaško Rusko in Ogrsko tesat trame. Dasi ni polje bogvé kako rodovitno, so ljudje vendar veseli in zgovorni, da se prav dobro počutiš med njimi. Mnogo jih je tudi v Ameriki, vsled česar tožijo zlasti gostilničarji, da so nastopili zanje žalostni časi. Tudi za moj želodec so nastopili, zato krenem v nizko gostilno ob cesti, kjer mi je zgovorna in vesela gostilničarka s pravo kuharsko spretnostjo pregnala tega nadležnega človeškega spremljevalca, ki mu prapravimo glad.

Pošteno pokrepčan poslovil sem se od okroglolične gostilničarke, vsedel se na poštni voz, ki je ravno pridrdral iz Prezida in se odpeljal zopet proti domu, zadovoljen s spomini, katere sem nesel s seboj iz prijazne loške doline.

50 knjig), Makso Šeber, tiskar in fotograf in gospa Josipina Vičič.

Izvrstne kopeli g. Pavla Jurce v hotelu „Ribnik“ v Postojni bodo letos odprte cel dan. Opozarjamo na inserat.

Trgovino z manufakturnim in raznim blagom otvori v Postojni v hiš. št. 76. gosp. Fran Križe. G. Križe je domačin in se bo z dobrim blagom kmalu dobro vpeljal v Postojni.

Oddaja zelenih cepičev. Kakor vsako leto, se bodo oddajali tudi letos iz državnih trtnic na Kranjskem zeleni cepiči dobrih, priporočljivih žlahtnih sort vinarom s tem namenom brezplačno, da se take žlahtne vrste kolikor mogoče razširijo. Kdor želi cepiče dobiti, zglesi naj se pismeno ali ustmeno pri c. kr. vinarskem nadzorništvu v Rudolfovem vsaj do 5. junija. Cepiči se bodo oddajali tudi v državni trtnici na Slapu pri Vipavi in sicer 7. t. m. ob 8. zjutraj.

Veselica v Orehku. Opozarjamo zlasti okoličane na koristne in lepe dobitke na veselici v Orehku, ki jo priredita „Nar bral. društvo“ in kmetijska podružnica v nedeljo dne 2. junija. Pričetek popoldan ob štirih. Poleg tombole bode tudi na vspeh: predavanje g. Jakoba Legvarta, petje, srečolov, ples (balar.) V slučaju neugodnega vremena se veselica istotako vrši in sicer na jako primernem prostoru. Posebnih vabil se ne razpošlje. K obilni vdeležbi vabita odbora.

Vipavska šolska mladina priredi veselico dne 2. junija 1907 v dvorani v Taboru z raznovrstnim vspehom. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Stojšče 40 h, sedež 1 K. Čisti dohodek je namenjen v prid šolski mladini.

V Ameriko se seli sila dosti ljudi tudi iz Šturije, Ajdovščine in Kovka, večinoma tovarniški delavci. Radi pomanjkanja delavskih moči si je morala tedaj ajdovska predilnica preskrbeti delavcev iz Kranjskega. — V Ameriko je odpotovala tudi neka žena Frančiška Kranjc iz Budanj pri Vipavi, katera je pustila 6 gluhonemih otrok (dečkov) in slaboumnega moža.

Konj se je splasil 27. maja v Šturiji. Vprežen v kočijo drvil je po celi vasi ter razbil voz docela. Na koncu vasi je zadel v voziček, na kojem je bilo nekaj zabojev sifona. — Voziček je sicer popolnoma polomljen, zaboji pa k sreči nepoškodovani. —

Utonil je pred kratkim v Trstu 22letni Matevž Bizjak iz Tevč.

Kaplan obsojen radi častikraje. Dne 16. maja t. l. vršila se je pri sodišču v Ložu že druga razprava proti kaplanu Francetu Vovko iz Starega trga. Imenovani kaplan je namreč pri požaru v Vrhniku 19. sušca t. l. imenoval delovanje starotrškega gasilnega društva „lumparijo in strankarstvo“. Seveda ni moglo gasilno društvo tega nezasluženega očitanja mirno v žep vtakniti, ampak vložilo je proti kaplanu tožbo, da reši s tem svojo čast, ker g. kaplan ni hotel tega preklicati, kakor je to gasilno društvo od njega zahtevalo. Prva

razprava dne 4. maja t. l. bila je preložena, ker je gospod kaplan predlagal 19 prič, med njimi celo 4 ženske, katere naj bi dokazale, da kaplan s temi besedami ni mislil gasilnega društva, ampak g. Wigeleta, kateri je bil prvi z brizgalno iz Pudoba pri požaru ter toliko časa vso gasilno akcijo vodil, dokler ni prišlo gasilno društvo iz Starega trga. A vse zvijanje teh vseh 19 prič ni nič pomagalo, ker je bil tudi g. Wigele v službeni čepici, torej tudi gasilec in če je njega razžalil, razžalil je le zopet gasilno društvo — obsojen je bil g. Vovko na 40 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti pa na 4 dni zavora in povrnitev vseh stroškov, ki pa ne bodo majhni, ker sta imeli obe stranki svoja zastopnika. Gasilno društvo zastopal je dr. Novak, obsojenega kaplana pa dr. Pegan iz Ljubljane. V slučaju, da bi bil kaplan oproščen, nameravalo se mu je od njegovih pristašev prirediti grozne ovacije. Toda Bog je pravičen! — Zaslužena kazen zadene vsakega, kdor je je vreden, pa naj si bode sam prečastiti gospod kaplan. In to je tudi pošteno in pravično. Kam pa bomo prišli, če bi bilo nekaterim ljudem dovoljeno blatiti svojega bližnjega brez kazni. Tercijalke seveda pravijo, da je revež po nedolžnem obsojen ter ga pomilujejo kot mučenika. Bog jim odpusti, saj ne vedo kaj govorijo! Neko zlo pa bode to obrekovanje naši dolini za dolgo dobo pustilo. Marsikateri gasilec, kateri je do sedaj z vnemo šel ob času požara bližnjemu na pomoč, si bode premislil ali naj še gre ali ne, ker bode morda zopet dobil za svoj trud in napor mesto hvale in priznanja le psovke, zasramovanje in obrekovanje. Marsikdo bode morda rekel, gasit naj gre gospod kaplan in vseh njegovih 19 prič s svojimi brizgalnami pa ne bode treba več gasilnega društva. V tej zadevi se nam tudi piše: Ta pravda je bila sploh za vsa gasilna društva načelne važnosti. Težka je služba gasilca, a kako težka postane šele, če se vanjo utikajo ljudje, ki ne poznajo gasilskih predpisov in gasilske dolžnosti. Gasilno društvo je organizacija z vojaško disciplino. Kam pa bi tudi prišli, če bi v slučaju požara ne delali vsi po enotnem načrtu in ukazu. V našem slučaju na pr. se je po posvetovanju sklenilo gasiti najbolj na tisti strani, na kateri je bila nevarnost za vso vas. To tudi vsak pameten človek takoj uvidi, samo kaplanu to ni v glavo šlo in v tisti zagrizli strasti klerikalcev je brž podtaknil gasilcem, da zato varujejo celo vas bolje kot posamezno hišo, ki je stala na drugi strani, ker je le-te posestnik klerikalec. Kakor rečeno, ta stvar je važna za vsa gasilna društva, ki se morajo po vzgledu starotrških vrlih gasilcev braniti, da bi se jim umešavali v gasilski posel duhovniki, ki se nanj razumejo kot zajec na boben.

Zasluge, ki si jih je nabral gospod kapelan v Postojni za novega držav. poslanca Žitnika, niso ravno majhne. Ob 10. uri zvečer se je odpravil par dni pred volitvami na svoje apostolsko potovanje v bližnji vasi Vel. Otok in Zagon. Ginljivo je bilo videti apostolsko gorečnost imenovanega gospoda, ko se je v družbi dveh

Otočanov pomikal z lučko v roki čez Črni potok tja proti Zagonu. — Šlo se je namreč za zmago farovžev nad probujenjem, ki je začelo poganjati zadnji čas med tlačnimi kmeti. Dovolite že enkrat, gospodje v farovžih, da prične skrbeti tudi kmet za lastno kožo, saj je tlačnil do danes drugim stanovom!

„Jaz sem krščanska žena S. iz Kota“ je v svetem navdušenju opozarjala nasé žena nekega klerikalnega rokodelca v Postojni po gostilnah ljudi v nedeljo pred 14. majem. Njeni otroci in ona sama so se pa prav nekrščansko spodtikali nad svojimi sosedi, ker se ti niso dali vjeti Domoljubovim lažem na limance, da bi volili njim popolnoma neznanega „Užitnikovega“ Naceta. Mi tej krščanski ženi nečemo jemati njenega „prepričanja“, samo naj ne pozabi na prave lastnosti res krščanskih žen. Svoje prepričanje pa da lahko vezat magari v najlepše usnje in je shrani lepo zase. In kadar jo bo dobra kapljica spravila še v podobno ginjeno razpoloženje, naj v svoji srboritosti raje malo zapleše in pusti druge ljudi pri miru.

Javno vprašanje Domoljubovemu uredništvu: Kakšno soglasje vlada med „odgovornostjo“ Domoljubovega „odgovornega“ urednika dr. I. Žitnika in njegovo resnično neodgovornostjo vsled poslanske imunitete?

Javno vprašanje Slovenčevim in Domoljubovim dopisnikom iz Postojne: Kako naj se imenujejo oni blagoslovljeni gospodje, ki iščejo bire 1. pri „neodvisnih revežih“? 2. pri „lačenbergerjih“? 3. pri „rokovnjačih z lačnimi trebui“? 4. pri „sodrgi“? 5. pri „nizkotni in koruptni bandi“?

Prav po klerikalni navadi je zavil Lažiljub poročilo o volilnem shodu kmetske stranke v Vipavi: „Dekleva je pripeljal vojsko rokovnjačev s Pivke. Kdor je zavpil: „Živio Žitnik!“ je bil pobit s kolom ali pa vržen z glavo ob zid.“ Sploh da so se pristaši kmetske stranke obnašali, kot bi bili obsedeni. Tako Lažiljub, Kdor pa se je vdeležil imenovanega shoda, ve, da so bili pristaši kmetske stranke malo pred odhodom iz Vipave od zapeljanih klerikalnih fantinov napadeni s kamenjem, in da se je nahajalo na primer več Postojncev radi tega v precejšnji nevarnosti, kar pričajo rane, ki jim jih je zadala četa najetih zapeljancev. S kamenjem v roki in z lažmi v ustih nastopa klerikalna družba in skuša tako uničiti, prav po srednjeveški navadi, vsak poskus, da bi si otresel kmetski stan težki jarem klerikalnih izkoriščevalcev. Da se more take stvari javno razširjati s pomočjo časopisov, je pa treba, da stoji časopis pod varstvom neodgovornega urednika, kakor ga ima ravno Lažiljub. Taka stranka, ki skuša uničiti svojega političnega nasprotnika s paten-tiranim krađenjem dobrega imena in z razširjanjem vseh mogočih laži, naj bi imela z nami kmeti poštene namene?! — Bira, bira je v nevarnosti, pa ne vera! Ni li res, gospod U-Žitnik?!

Narodno gospodarstvo.

Agrarske operacije v l. 1906. Leta 1906 se je v Avstriji na 133 krajih zložilo (zlagati se pravi združiti posestva mnogih posestnikov ter jih na novo razdeliti med nje z namenom, da dobi vsak tisto zemljišče, ki mu je najbolj priročno in ki ga more najlažje obdelati) 122.992 hektarov, pri čemer je bilo udeleženih 16.740 posestnikov. Dalje se je izvršilo 1649 delitev skupnih zemljišč (oseb. pašnikov in gozdov) in sicer se je razdelilo 126.790 *ha* med 33.241 udeležencev. Končno so dovršili 317 regulacij na 43.031 *ha*. Na Kranjskem se ni izvršila nobena komasacija (zlaganje), pač pa se je 152 delitev s 16.930 *ha* in 4721 udeleženci završilo, v delu pa je bilo 122 operacij z 22.990 *ha* in 5694 udeleženci. Glavni uspeh obstoji, kakor se uradno poroča, v razdelitvi velikih skupnih pašnikov na Notranjskem, ki so se po delitvi takoj začeli zboljševati. Na Gorenjskem pa se je otvoril nov važen delokrog stem, da se začenja z izboljševanjem planin. Prišlo je že precej prošenj, kar se smatra za dobro znamenje.

Osmi mednarodni poljedelski kongres. Na Dunaju zboruje te dni kongres, na katerem so zastopane skoro vse večje države. Razpravlja se o perečih vprašanjih narodnega gospodarstva. Tu se je med drugim naglašalo, da se je ob vednem naraščanju industrije v zadnjih letih skoro popolnoma pozabilo na kmeta. Ustanovljale so se velike tovarne po najmodernejših vzorcih, ki so preživele nebroj delavnih moči. Mislilo se je vedno na to, kako bi se zboljšalo usodo tovarniškega delavstva in se je v resnici tudi dosti doseglo, le za kmetijstvo se ni nikdo brigal. Na ta način se je zgodilo, da so kmetijski delavci popustili zemljo in šli trumoma v tovarne iskat boljšega kruha. Temu sledi seveda propad kmetije, in deloma tudi draginja. Sedaj pa se je treba lotiti vprašanja, kako rešiti kmetijo. Razprave se vrše v enajstih odsekih. Vsak odsek razmotriva svojo stroko, kakor n. pr.: o žitu, o krompirju, o sladkorju, o živinoreji itd. Razmotrivanja na kongresu so sicer zelo visokoleteča in se nas malo tičejo, kajti naš pridelek v svetovni trgovini ne pride v poštev, vendar je ta mednarodni kongres za nas vesel pojav. Tudi visoki gospodje po raznih državah so uvideli, da kmetu huda prede. Sedaj se nam od zgoraj navzdol pripravlja pot za naše prošnje in zahteve.

Po svetu.

Uporaba portlandcimenta. Cement, ki je najmodernejši material za zidanje, se da na najrazličnejše načine porabiti, zato je njegova uporaba vedno večja. Kako narašča izdelovanje cementa, nam kažejo sledeče številke. Pred 35 leti se je cementa porabilo v Združenih državah komaj 3000 sodov, l. 1906 pa 4.000.900 torej več kot tisočkrat toliko. Da si predstavljamo porabljeno množino cementa, mislimo si narejen 1,5 metra širok tlak, prišel bi 3,6 krat okolu zemlje. Pravi vzrok, da se porabi toliko cementa, je njegova uporab-

ljivost. Zmešan v beton, služi portlandcement za vsakovrstno zidanje. Obokani mostovi, ki se smelo vzdigujejo nad širokimi rekami, v oblake segajoče hiše, ki jih znajo zidati Amerikanci in majhna, ponižna kočica, vse se zida sedaj s cementom.

Pijavke pouzročile smrt. Strašne smrti je umrl neki delavec v Budapešti. Policija ga je našla zvečer v nekem jarku. Ko so ga potegnili iz vode, zapazili so, da je telo pokrito s pijavkami. Mož je kmalu na to umrl.

Ameriški učitelji v Evropi. Osrednje društvo ameriških učiteljev je sklenilo, poslati letos 1000 učiteljev v Evropo, da proučujejo naše šolske uredbe. Udeleženci bodo samo 1/4 troškov plačali iz lastnega.

Za kratek čas.

Dober spomin. „Moja ura ima boljši spomin kot človek. Človek večkrat pozabi naviti uro, ura pa ne pozabi nikdar se vstaviti.“

Sklepanje. Jožek: „Kaj ne, oče, gobe rastejo samo na mokrih tleh?“ Oče: „Da, ljubi Jožek.“ Jožek: „Zato imajo tudi podobo dežnika.“

Uganil jo je. Jožek: „Iz usnja so in vsak jih ima, kaj je to.“ France: „Ne vem.“ Jože: „To je par črevljev. Kaj pa je to: Iz usnja sta, a vsak jih nima?“ France: „Ne vem.“ Jože: „To sta dva para črevljev. Kaj pa je to: „Višnjevo je, pod češpljo leži in v sredi ima peško?“ France: „Zdaj me pa ne boš namazal, to so trije pari črevljev.“

Loterijske številke.

Trst, 25. maja	31	14	22	64	79
Praga, 29. maja	30	33	22	49	82

Zahvala.

Slavna „Notranjska posojilnica“ v Postojni je ob svojem letnem zaključku blagovolila „Prostovoljnemu gasilnemu društvu v Hruševji“ 50 kron podpore. Odbor društva se tem potom udano zahvaljuje vrli napredni „Notranjski posojilnici“ za ta velikodušni dar, ter kliče: Srčna hvala!

Hruševje, dne 25. maja 1907.

Edvard del Linc t. č.
tajnik.

Anton Milharčič t. č.
načelnik.

Kašelj.

Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev.

Škatljica 80 vinarjev.

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

— Čisto, belo ribje olje, —
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

— Mazilo proti ozebkom —
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Razglas.

**Stavbena dela za zgradbo novega posojilničnega
poslopja v Cerknici**

odda posojilnično načelstvo konkurenčnim potom. Ponudbe z 10 % kavcijo je vložiti **do dne 7. junija 1907** pri načelstvu posojilnice v Cerknici.

Načrti, pogoji in proračun so razgrnjeni na vpogled v posojilniški pisarni v Cerknici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in popoldne od 2. do 5. ure in pri gospodu Karlu Holinsky, arhitekt in mestni stavitelj v Ljubljani.

Vse delo je preračunjeno na 51.696 K 24 h ter si načelništvo posojilnice pridrži pravico, oddati delo posamezno ali pa vse enemu ponudniku ne glede na visokost ponudbe.

Cerknica, dne 27. maja 1907.

Fran Šerko, načelnik.

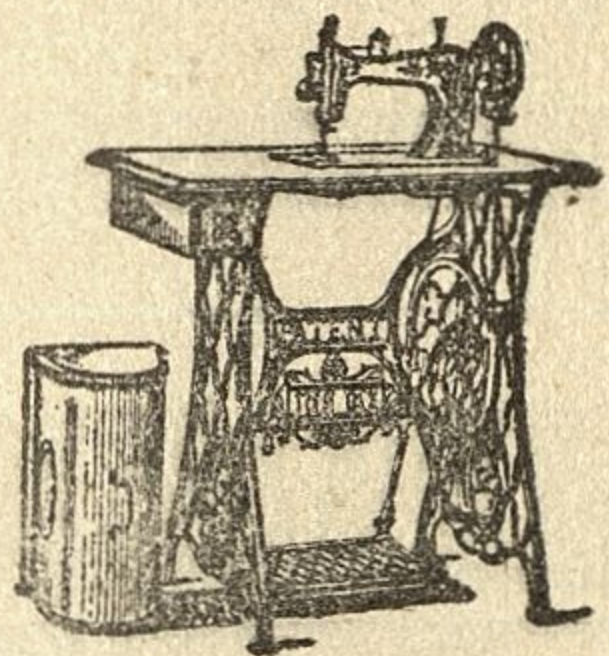
IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

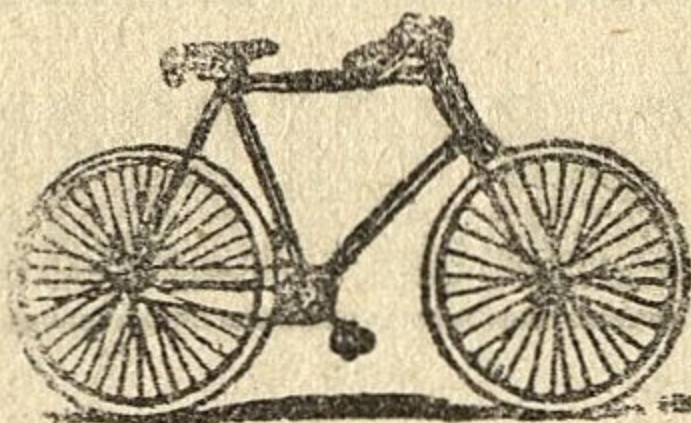
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,
voznih koles
in

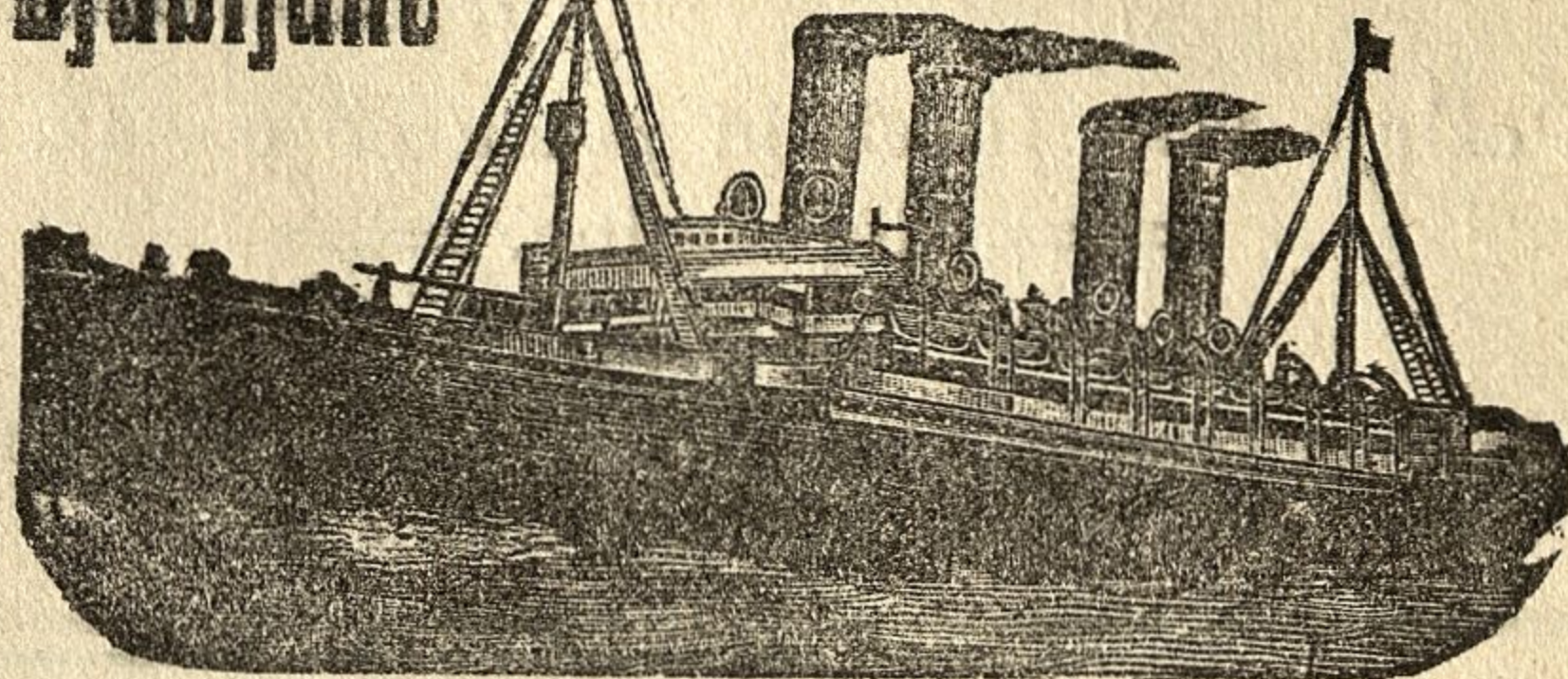
pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju
na stroje brezplačen.

Iz Ljubljane v New-York

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnim**
parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Bukove prage (švelarje)

kupuje v večjih in manjših množinah do konca
marca meseca 1908 po sledečih merah

2-60 m × 24 cm × 14 cm

Jos. Samsa, parna žaga v Il. Bistrici.

Usojam si slav. občinstvu uljudno naznaniti, da **otvorim** dne 2. junija t. l.
v **Postojni, hiš. št. 76** (preje Orešek)

trgovino z manufakturnim in raznim blagom.

V zalogi bodem imel vedno dobro blago po najnižjih cenah.
Za obilen obisk se najtopleje priporočam.

Fran Križe.

Pozor!

Pozor!

Hotel RIBNIK v Postojni.

Kadne in pršne kopeli

Hotel RIBNIK v Postojni.

gorke in mrzle.

Kopališče je moderno opremljeno in vsak dan odprto od 8. ure zjutraj do 11. ure zvečer.

Za obilni obisk se priporoča

PAVEL JURCA.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

➡ (Falz) ➡

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

== Karol Jelovšek ==

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Ponudbeni razpis.

Zaradi oddaje stavbenih del za zgradbo mlekarne v Postojni se bo vršila

dné 15. junija t. l. ob 2. uri popoldne

ustmena zmanjševalna dražba.

Stavbna dela so proračunjena na **24.508 K 33 h.** Pismene ponudbe je vložiti z 10% varščino v gotovini ali vrednostnih papirjih najdalje do 15. junija t. l. dopoludne pri združnemu načelniku h. št. 110 v Postojni. Enako varščino morajo vložiti pred pričetkom licitacije oni podjetniki, ki se nameravajo udeležiti ustmene zmanjševalne dražbe.

Načrti, stroškovnik in stavbni pogoji so počenši s 1. junijem pri podpisanem načelništvu interesentom na razpolago.

Mlekarna in sirarna v Postojni, reg. zadruga z neomejenim poroštvom

dne 28. majnika 1907.

Načelništvo.